

Functioneringsgerichte Herstelondersteuning

bij stagnatie of terugval
bij het eigen herstel

Paul Andreoli & Benno Wiegers

Phrenos Rehabilitatiecongres 21 mei 2015

Wat kan een functioneringsgerichte kijkwijze betekenen bij stagnatie of terugval bij herstel?

- De functioneringsgerichte kijkwijze op herstel
- Stagneren van herstel
- Herstelondersteuning: de cliënt weer in beweging krijgen en zijn omgeving daarbij betrekken
- Casuïstiek: gezamenlijk aan het werk op zoek naar oplossingen

Herstellen doe je zélf!

Eigen welbevinden bewaken is taak en zaak van jezelf

Het gaat om leren omgaan met beperkingen en komen tot persoonlijk succesvol functioneren in de omstandigheden waarmee je van doen hebt

Door actief je leven ter hand nemen en waardoor je weer controle herwint over je eigen unieke levensverhaal. Daardoor wordt je sterker en kun je weer hoop, optimisme en toename van zelfvertrouwen ervaren

Vaak kan ondersteuning van 'medemensen' uit je omgeving, van ervaringsdeskundigen en vak-deskundigen jou daarbij helpen!

Kern van Herstel

Komen tot Persoonlijk Succesvol Functioneren dat bijdraagt aan het eigen welbevinden

- Persoonlijk Succesvol Functioneren leidt tot meer grip op het eigen leven: het vermindert invloed van klachten en onvolkomenheden
- Gaat vooral om functioneren dat een gevoel van (sociale) veiligheid bewerkstelligt:
 - erbij horen/ van betekenis zijn/ gezien worden/ er toe doen/ zich geaccepteerd weten en zich gerust voelen

Stagneren van Herstel bij er slecht aan toe zijn en er niet meer uitkomen door vicieuze cirkel van klachten

- Klachten nemen mij toenemend in beslag
- Mijn 'blik' is naar binnen gericht (in beslag genomen door mijn eigen toestand)
- 'Kansen' in mijn omgeving zie ik niet meer
- Daardoor geen, nauwelijks sturing van mijn eigen bestaan
- Nog minder welbevinden; nog meer klachten
- Enzovoorts: van kwaad tot erger.....

Herstelondersteuning door combinatie van:

- Direct op de klachten gerichte interventies: 'schadeherstel', waardoor klachten verminderen of geheel verdwijnen (vaak DBC gestuurde zorgprogramma's)

&

- Ondersteuning van de zoektocht van de cliënt naar het bij zijn unieke persoon passende doen en laten waarmee hij zijn welbevinden bewaakt in de omstandigheden waarmee hij van doen heeft

zélf beter sturen,
schade voorkómen

Hoe te komen tot Succesvol Herstel:

Antwoorden vinden op:

- Wat is er gebeurd? Wat is er aan de hand?
- Wanneer last van klachten, problemen; wanneer minder of niet?

Balans zoeken in:

- Willen (wensen, perspectief, doelen)
- Kunnen (eigen mogelijkheden, beperkingen en context)
- Aankunnen (sociale en emotionele functioneren)

De herstel ondersteunende mogelijkheden van de hulpverlener

Bejegening:

- Taalgebruik afstemmen & Communiceren zonder stigmatiseren
- Altijd *onvoorwaardelijk* naast en achter de cliënt staan, geen tegenstander worden! Zorg dat cliënt zich door jou gehoord en begrepen voelt!

Gedragsactivatie: met cliënt de wereld verkennen

- Overzicht & Ordening bieden: waar nodig de wereld structureren voor cliënt
- Kansen bieden: een passende omgeving in beeld brengen
- Ondersteunen bij het opdoen van ervaringen: zodat de cliënt kan ontdekken waar hij het in deze fase van zijn leven van moet hebben

Anna: 23 jaar, opgenomen met RM

- Gefixeerd op haar gewicht en afvallen, gaat daarin erg ver en moet soms in het ziekenhuis worden opgenomen, is somber, moedeloos, ziet overal tegen op en ziet het niet meer zitten. Meerdere suïcide pogingen
- Verschillende uiteenlopende behandelingen gaven geen of slechts geringe, tijdelijke verbetering
- Pogingen haar in beweging te krijgen d.m.v. dagbesteding, trajectbegeleiding strandden o.m. vanwege haar slechte lichamelijke conditie
- Anna is wilsbekwaam: haar behandelaren willen niet weer een gedwongen behandelingen inzetten; zij willen naast haar blijven staan waar ze ook voor kiest

Emma: 32 jaar, woont zelfstandig

- Heeft moeite met het onderscheiden van hoofd- en bijzaken en haar waarnemingen te ordenen tot een samenhangend geheel
- Levert haar problemen op met kunnen concentreren en met het plannen en het uitvoering geven aan haar leven zoals zij dat graag zou willen
- Dat leidt tot verdrietig zijn: heeft het gevoel niets te kunnen, piekert veel, voelt zich eenzaam en hoort wanneer zij in slechte doen is stemmen die tegen haar zeggen dat zij niets waard is. Geeft dan aan euthanasie te willen
- Klachtengerichte behandelingen bieden weinig soelaas
- Herstel ondersteuning bij zoektocht naar een passende invulling van haar leven geeft wel verbetering maar vaak tijdelijk

Vragen? Opmerkingen?

Meer informatie:

Andreoli, Paul, Wieggers, Benno (2011): *Functioneringsgerichte rehabilitatie bij GGZ Ouderen in Friesland*, in Andreoli, Ganzevles, van Weeghel (redactie) *Rehabilitatie in de ouderenpsychiatrie*. Amsterdam: Uitgeverij SWP

Andreoli, Paul (2012): *Taalgebruik afstemmen op de luisteraar*. In *Reacties*, Tijdschrift Rehabilitatie en herstel van mensen met psychische beperkingen Nummer 2, juni 2012. Amsterdam: Uitgeverij SWP